

Boð eftir føroyskum politikarum í Bretlandi

-Vit hava kent okkum sum slept uppá fjall, nú fleiri royndir at fáa føroyskar politikarar til Bretlands eru miseydnar sigur Louis Wilson, formaður í FISC, sum fegnast um, at fyrst Jóannes Eidesgaard, formaður Javnaðarflokksins og nú eisini Anfinn Kallsberg, lögmaður vitja í Bretlandi

FØROYAR OG BRETLAND

Jan Müller úr London

Louis Wilson og Marjun King, sum hava gjørt eitt stórt arbeiði fyri at bota um umdømi Føroya í eitt nú grindamálinum, fegnast um, at føroyskir politikarar nú eru oftani at síggja í Bretlandi

Mynd Jan Müller

Nú lögmaður er á almennt vitjan í Bretlandi verður helst eisini høvi til at hitta føroyingar, sum eru búsitandi har. Tað er annars ikki oftani, at føroyskir politikarar vitja í Bretlandi.

Nøkur ár herfyri varð formansskapurin á tingi boðin at vitja bretska parlamentid, men hann gjørdi av ikki at taka av innbjóðingini, tí

hetta var júst um tað mundið, tá føroyingar og bretar samráddust um markið.

Men stutt fyri jól varð formaðurin í størsta and-

støðuflokkinum á tingi og fólkatingsmaðurin Jóannes Eidesgaard boðin at vera gestarðari á árligu samkomuni hjá føroyska felagnum í Bretlandi, FISC, sum merkir "Faroe Islands Solidarity Committee". Hetta er sum so ikki eitt føroyingafelag men meira ein áhugabólkur, sum royndir at gera sítt til at betra um umdømi Føroya í eitt nú grindamálinum við at lata sakliga upplýsing til miðlar oo.

Til árliga døgurðan hjá

FISC í november í fjør var Jóannes Eidesgaard boðin at halda røðu sum annað av føroysku fólkatingsumboðunum. Samkoman varð sum vanligt hildin í donsku kirkjuni í Regent's Park. Umframt fitt av føroyingum vóru eisini innbodin bretskeir Føroyavinir.

Eftir væleydnaðu samkomuna skrivar ein av bretska gestunum, Brian Hague í tíðindabrævi til limirnar í FISC, at Jóannes Eidesgaard helt eina undirhaldandi røðu, har hann greiddi frá, hvussu bond vórðu knýtt millum Føroyar og Bretland upp gjøgnum árin. Hann minti okkum á mongu hjúnaløgini, sum vórðu úrslit av bretska hertøkuni av Føroyum undir seinna heimsbardaga. Hann fegnaðist eisini um at síggja nøkur hjá hjúnadarfeløgnum til døgurðan.

Brian Hague skrivar, at hetta var ein frálík løtu við bert einum "kiksara". Og tað var føroyska olið frá Føroya Bjór, sum ikki náddi fram til tíðina.

Louis Wilson er formaður í FISC og hevur skipað fyri fleiri slíkum "Føroyakvøldum" á hávetri. Hann sigur við Sosialin, at tað er sera hugaligt at síggja føroyskar politikarar í London, líka mikið hvønn flokk teir umboða. Hann fegnast um at síggja lögmann á

vitjan.

Á samkomuni í fjør beyð hann annars føroyska fólkatingsmanninum og lögtingsmanninum vælkomnum. – Føroyska samfelagið her í Bretlandi kennir seg eitt sindur gloymt, nú tað er so torført at fáa umboð fyri Føroyar á vitjan í Bretlandi. Fyrst var tað ein lögtingsnevnd, sum varð boðin at vitja bretska parlamentid, men sum gjørdi av ikki at koma. Lögmaður er so vorðin bjóðaður at vitja av Tony Blair fyri nøkrum árum síðani, og vit bíða framvegis eftir at síggja Anfinn Kallsberg her. Vit hava roynt at fáa út boðini til bretar, at Føroyar eru næsti granni Bretlands fyri norðan, men hetta hevur torført við at festa seg í hugaheiminum hjá bretska, um føroyingar halda fram við at ignorera grannan fyri sunnan.

Louis Wilson helt tað tí vera kærkomid høvi at fáa ein føroyskan lögtings- og fólkatingsmann til London at vera gestarðari á samkomuni hjá føroyingum har. Nú er so aftur hol sett á hetta ynskið við tað at Anfinn Kallsberg, lögmaður í hesum døgum er gestur hjá bretska stjórnini.

FAROE ISLANDS SOLIDARITY COMMITTEE

WORKING TO DEFEND THE GOOD NAME OF THE FAROE ISLANDS
VIKANDI FØROYUM TIL FRAMA

Søgulig bond knýta londini saman

FØROYINGAFELAG Í BRETLANDI

Jan Müller úr London

– Tað er mær ein stórir heidur at sleppa at halda hesa røðu fyri tykkum føroyingum, sum hava gjørt av at búleikast í Bretlandi segði Jóannes Eidesgaard, tá hann legði fyri sum gestarðari á føroyakvøldinum í London fyri góðum tveimum mánaðum síðani. Hann greiddi frá barnárum sínum á Tvøroyri í 50- og 60-unum, tá Tvøroyri bert var ein lítill fiskibygð.

– Í dag er nógv broytt har við eini nútímans havn og stórum fiskiskipum. Fyrr vóru gomlu sluppinnar, sum

vórðu keyptar úr Bretlandi, at síggja í bygdini og seinni aftur bretska og skotsku trolararnir og línubátarnir. Fyri okkum smádreingir var keini okkara spælipláss. Har kundi tú rógva, meðan tú fekst fyrsta sambandið við hesa fremmandu mentanina. "Chocolate" var fyrsta enska orðið við lærdu og vit høvdu sera góð viðurskifti við sjómenninar úr Hull, Grimsby og Aberdeen.

Jóannes Eidesgaard greiddi víðari frá, at teir byrjaðu at læra enskt í fimta. – Sum nógv er broytt. Í dag tosa allir dreingir nærur flótandi enskt, áðrenn teir fara í skúla. Og tað er ikki eindømi, at næmingarnir standa seg betur í tí enska

enn lærarar teirra.

Síðani treiv hann í tann søguliga partin og vísti á, at frskir munkar vóru fyrstu niðurstufólkin í Føroyum og tóku teir við sær seyð, sum seinni gav Føroyum navn. Tá norsku víkingarnir vórðu í velmaktini m.a. í bretska oyggjunum var nógv samskipti. Men í miðöldini minkaði hetta. Fram móti endanum á 19. öld fóru føroyingar undir fjarfiskiskap og keyptu skip úr Bretlandi. Síðani tá hevur bretska fiskimarkaðurin verið ein av høvudsinnøkukeldunum. Ein beinleiðis avleiðing av hesum er eisini, at mong

Framhald á næstu síðu

Jóannes Eidesgaard

Framhald av síðu 6

orð í føroyska málinum hava sín uppruna frá hesi tíð, eitt nú skeilett og leytrari.

Jóannes Eidesgaard segði, at sambondini vóru serliga sterk millum 1940 og 45, tá túsundtals bretskir hermenn vóru í hernaðartænastu í Føroyum. Føroyingar mettu hetta ikki hesa innrás sum nakra hertøku men meira sum eina neyðuga og vælkoma verju fyri at halda týskarar burturi.

– Frá hesum tíðarskeiði komu mong ítöklig úrslit. Onkur av teimum sita við borðið her í kvöld. Mong væleydnað hjúnarløg millum bretskar hermenn og føroyskar gentur, børn og abba- og ommubørn teirra eru gleðiligar avleiðingar frá hesum turbulentu árunum segði hann og helt fram:

– Meðan kríggjð var uppá tað harðast fluttu djarvir føroyskir fiskimenn fisk úr Føroyum og Íslandi til Bretlands. Íslendingar veiddu fiskin men hildu seg aftur at fara í fíggingasjógv, og bretsku hermenninir vórðu í bardaga. Tí tóku føroyskir fiskimenn á seg at tryggja ein javnan flutning av fiski til hart rakta bretska fólkíð.

Tíðin kom at merkja eina búskaparliga framgongd í Føroyum men ikki uttan miss av bæði fólkí og skipum. Einki land undir kríggnum misti lutfalsliga so nógv fólk sum Føroyar. Tí var tað heldur einki lögíð í tí, tá Churchill takkaði okkum við orðunum, at hetta sum føroyingar høvdu gjørt fór ongantíð at verða gloymt.

Í 90-unum var ferjusamband millum Tórshavn og Aberdeen. Vit føroyingar tóku hetta til okkara hjørtu. Føroysk virki kundu keypa bílagari vørur enn úr Danmark. Harafturat gjørdust Ongland og Skotland vælumtøkt ferjupláss hjá føroyingum. Hesi vøkru londini og serstaka mentanin og ikki minst blíða fólkíð dró. Tíanverri steðgaði hetta ferjusambandið men eg eri sannførdur um, at tað er bara ein spurningur um tíð, til tað verður latið upp aftur. Tit eru okkara næsti granni segði Jóannes Eidesgaard og vísti á, at Føroyar eru við at gerast ein oljutjóð, og tað er eingin ivi um, at vit fara at njóta væl av royndunum hjá okkara grannum. Hann vísti eisini á góðu marknavtaluna, sum tað varð eydnast at fáa uppá pláss. Hann vónaði annars, at samstarvið millum londini fer at mennast enn meira í tíðini, sum kemur og ynsksti øllum føroyingum í Bretlandi alt tað besta í framtíðini.

Fyrsta løgmannsvitjan í Skotlandi

Løgmaður skal mikudagin hitta John Battle (á myndini saman við Eyðun Elttø, landsstýris manni) sum í dag er varattun ríkisráðharri. Hann var orkumálaráðharri áðrenn tað

Mynd Jan Müller.

Fyri fyrstu ferð í søguni er ein føroyskum løgmaður á almennari vitjan í Bretlandi

ALMENN VITJAN

Jan Müller úr Bretlandi

Mánadagin byrjaði Anfínn Kallsberg, løgmaður fyrstu almennu vitja nina hjá einum føroyskum lögmanni nakrantíð í Skotlandi og víðari til Onglands týsdagin. Við lögmanni er eisini konan, tvey embætisfólk í Tinganesi, Marjun Hanus-

sardóttir, løgmannsstjóri og John Rajani, løgmannsskrivari, Árni Olafsson, serkønur í føroyskum viðurskiftum í danska uttanríkisráðnum og Sofus Poulsen, føroyskur umboðsmaður í Aberdeen. Undir vitjanini í London er eisini danski sendiharrin, Ole Lonsmann Poulsen við.

Mánadagin vitjaði løgmaður ymisk pláss í Aberdeen, oljufeløg og almennar myndugleikar. Løgmaður nýtti høvi at hitta umboð fyri býráðið í Aberdeen, og hann var eisini gestur hjá fleiri av oljufeløgnum, sum hava leitiloyvi við Føroyar, eitt nú BP, Agip og Amerada

Hess. Vitjað var eisini á “Briggs Marine Environmental Services”.

Seinnavartin gekk leiðin til Edinaburgh, har løgmaður og fylgi vóru boðin til døgurða saman við umboðum fyri skotska parlamentíð og tingíð í Hetlandi. Týsdagin gekk leiðin til skotska parlamentíð, har m.a. fyrsti ráðharrin fyri Skotland, Jim Wallace tók ímóti. Har nýtti løgmaður høvi til at tosa við umboð fyri fiskivinnuumsitingina og somuleiðis var eisini spurningurin um stórri sjálvstýri til Skotland umrøddur. Vitjanin í Skotlandi endaði við einum túri í tí søguliga og vakra Edin-

burgh Castle, har løgmannshjúnini sóu The Scottish Crown Jewels.

Seinnavartin gekk leiðin til London við flogfari hjá British Airways. Klukkan 18.30 var so stór móttøka á donsku sendistovuni fyri umleið 60 innbøðnum, eitt nú umboðum fyri oljufeløg og bretska vinnulív annars og umboðum fyri føroyskt vinnulív.

Mikudagin skal løgmaður vitja á høvudsstöðini hjá British Gas, sum er við í Amerada Hess samtakinum, har eisini føroyska oljufelagið Atlantic Petroleum er við. Eftir tað skal løgmaður vitja ráðharran fyri fiskivinnu og land-

búnað, síðani gongur leiðin til “House of Parliament”, har løgmaður fær ein bita í The Churchill Room saman við umboðum fyri parlamentíð. Eftir tað stendur orku- og ídnaðarmálaráðharrin Peter Hain fyri tærni. Løgmaður verður so eisini hjástæddur í sambandi við “Questions to the Prime Minister” og eftir tað er varuttan ríkisráðharrin, John Battle vertur. Løgmaður fer heimaftur hósadagin. Men áðrenn tað gongur leiðin um Keyptmannahavn, har Anfínn Kallsberg skal luttaka í eini stórarí fjølmiðlasending um fullveldisætlanina.

Vil knýta tættari bond til bretsku oyggjarnar og Skotland

ALMENN VITJAN

Jan Müller úr Bretlandi

Tað er ein væl nøgdur løgmaður, sum eftir fyrsta dagin á vitjan síni í Skotlandi, úttalar seg til Sosialin. – Hetta hevur verið ein

ótrúliga spennandi dagur, og nógv áhugavert er fyri framman. Tað hevur verið sera gagnligt at hitta og skifta orð við bæði vinnulívsvólk og politikarar í Skotlandi og Hetlandi. Eg kann longu nú siga, at eg fari at arbeiða fyri at menna samvinnuna við ikki minst bretsku oyggjarnar, Het-

land, Orknoyggjar og Hebridurnar og eisini við Skotland. Vit eru jú næstir grannar og tí skuldi tað verið ein sjálvfylgja og heilt náttúrligt, at stórri samvinna kom í lag, ikki bert á tí vinnuliga økinum, men eisini politiskt, fyrisingarliga og mentanarliga.

Løgmaður sigur, at viðurskiftini á eitt nú fiskivinnuøkinum eru so meinlúk í Føroyum og Skotlandi, at mugu vit til at halda meira saman. –Eg fari at gera mítt til at menna samvinnuna við hesar góðu grannar okkara fyri sunnan, og tá gongd kemur á oljuleiting og vónandi eisini

framleiðslu á bæði føroyskum og bretska øki, so verður hetta eisini nakað, sum náttúrliga fer at skunda undir samstarvið.